

Ilkka Kivimäki
SOINTUMELODIASOVITUKSIA JAZZKITARALLE

Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma
Toukokuu 2015

ABSTRACT

Yksikkö Kokkola-Pietarsaari	Aika Toukokuu 2015	Tekijä/tekijät Ilkka Kivimäki
Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma		
Työn nimi SOINTUMELODIASOVITUKSIA JAZZKITARALLE		
Työn ohjaaja Riitta Kossi		Sivumäärä 24 + 11
Työelämäohjaaja Riitta Kossi		
<p>Opinnäytetyöni käsittelee jazzin olemusta ja jazzin taustaa joka on pohjana työni pääosaan, sointumelodioiden sovittamiseen. Mukana on myös jazz-opetuksen pedagogiikkaa, koska tekemääni materiaalia tulen käyttämään omassa opetustyössäni.</p> <p>Opinnäytetyöni jazzsointumelodioita käsittelevässä osassa käsittelin sointumelodioiden sovittamista kitaralle. Sovittamisen kohteena oli valitsemiani tunnettuja jazzstandardeja, joista valitsin kuusi tarkasteltavaksi tähän työhön. Sovitusten tarkoituksena oli todeta jazzkitaran mahdollisuuksia soittimena, joka kykenee yksittäisten sävelten lisäksi sointujen ja sointumelodioiden soittamiseen. Ohjelmistoon valituista kappaleista tein sointumelodiasovitukset, jotka nuotinsin hyödyntäen nuotinnusohjelmaa.</p>		

jazz, jazz-harmonia, jazzkitaristi, jazzstandardi, harmonia, melodia, sointumelodia, rhythm changes

ABSTRACT

Unit Kokkola-Pietarsaari	Date May 2015	Author/s Ilkka Kivimäki
Degree programme Music		
Name of thesis THE ARRANGEMENTS OF CHORD MELODIES FOR JAZZ GUITAR		
Instructor Riitta Kossi		Pages 24 + 11
Supervisor Riitta Kossi		
<p>At the beginning of my thesis I discuss the nature and background of jazz. This lays the foundation for the main part of my thesis work, the arranging of chord melodies. The thesis work also includes pedagogy for teaching jazz, because I will use the material in my own teaching.</p> <p>In the section of chord melodies for jazz guitar I dealt with the arranging of chord melodies for guitar. I chose six songs from well-known jazz standards to be examined in this thesis. The aim of the arrangements was to verify the possibilities of jazz guitar as an instrument, which is capable of playing not only single notes but is also capable of playing chords and chord melodies. I wrote notation for the arrangements using music notation software.</p>		

jazz, jazz harmony, jazz guitarist, jazz standard, harmony, melody, chord melody, rhythm changes

SISÄLLYS
TIIVISTELMÄ
ABSTRACT

1 JOHDANTO	1
2 JAZZIN KIELI	3
2.1 Mitä jazz on?	3
2.2 Melodia	3
2.3 Harmonia	4
2.4 Rytmi	4
2.5 Rhythm Changes sointukierto	5
2.7 Jazzstandardi	7
2.6 Sointumelodia	8
3 JAZZ OPETUKSESSA	8
3.1 Jazz, jazzstandardit ja sointumelodiat opetuksessa	8
3.2 Improvisaatio opetuksessa	9
3.3 Informaali oppiminen	10
4 OHJELMISTOON VALITTUJEN KAPPALEIDEN ESITTELY	11
4.1 My Romance	11
4.2 Smile	11
4.3 Stombin' at the Savoy	12
4.5 Wave	12
4.6 Someday My Prince Will Come	13
4.7 Autumn Leaves	13
5 OHJELMISTOON VALITTUJEN KAPPALEIDEN	
SISÄLTÖANALYYSIT	14
5.1 Sointumelodia-analyysit	14
5.2 My Romance	15
5.3 Smile	16
5.4 Stombin' at the Savoy	17
5.5 Wave	18
5.6 Someday My Prince Will Come	19
5.7 Autumn Leaves	20
Kuva 1. My Romance	14
Kuva 2. Smile	15
Kuva 3. Stombin' at the Savoy	16
Kuva 4. Wave	17
Kuva 5. Someday My Prince Will Come	18
Kuva 6. Autumn Leaves	20
7.0 POHDINTA	21
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni taiteellinen osio liittyy pääinstrumenttini sähkökitaran päättökonserttiin. Samalla opinnäytetyön kirjallisen raportin oheismateriaalina olen tehnyt opetuskäyttöön soveltuvia esimerkkejä sointumelodioiden sovittamisesta kitaralle jazzstandardeista. Konserttiin olen valinnut kuusi jazzstandardikappaletta. Konsertin trio-kokoonpanossa kitara toimii harmonia-, melodia-, sekä improvisointi-instrumenttina ja sen lisäksi myös soolosoittimena. Konsertissa trio-kokoonpanon muodostivat basso, rummut sekä kitara. Kitaristina käytän tekemiäni sointumelodiasovituksia soittaessani kappaleiden teemoja.

Kun lähdin opiskelemaan pop/jazzmusiikkia, eteeni tuli soitettavaksi itselleni vielä silloin vierasta jazzmusiikkia ja kyseinen tyyli tuli vähitellen tutuksi. Jatkaessani opintoja ammattikorkeakoulussa pääsin syventymään oman kitaransoiton opettajan johdolla monipuolisesti jazzin maailmaan. Huomasin, että jazzmusiikkia opiskelemalla ja harjoittelemalla aloin kehittyä muusikkona, minkä myötä sain valmiuksia omaksua muidenkin tyyllilajien musiikillisia vaatimuksia.

Jazzstandardeita opitellessani ja kuunnellessani kiinnostuin ja innostuin siitä, miten tunnetut jazzkitaristit käsittelivät kappaleiden teemoja. Minusta oli hienoa nimenomaan se, että kitaralla pystyi soittamaan melodian lisäksi myös harmoniaa samanaikaisesti, eli luomaan täyteläisen soundin esimerkiksi trio-kokoonpanossa. Tämä mahdollistaa myös sen että kitaralla pystyy soittamaan musiikkia sooloinstrumenttina ja samalla voi myös varioida ja fraseerata vapaammin. Toki kitara soolosoittimena oli aiemminkin tuttu käsite, ja hieman klassista kitaransoittoa opiskelleena olin myös soittanut klassisia etydejä, joissa melodia ja harmonia tuotetaan yhdellä kitaralla. Klassista kitaraa soittaessani kappaleet olivat läpisävellettyjä toisin kuin jazzmusiikissa. Jazzmusiikissa suuren vaikutuksen teki vapaus tulkita ja fraseerata melodiaa hyvin vapaasti, ikään kuin kertoa tarinaa omalla kielellä.

Olen kokenut että sointumelodioiden harjoittelu, sovittaminen ja soittaminen ovat olleet erittäin hyvä tapa kehittää omaa kitaransoittoa ja musiikillista, kokonaisvaltaista osaamista. Harjoittelumateriaalina olen käyttänyt enimmäkseen jazzstandardeja, joita on kerätty esimerkiksi The Real Book ja New Real Book-nuottijulkaisuihin (The Real Book 2004, New

Real Book 1998.) Olen tehnyt sovituksia myös Suuri Toivelaulu-kirjan kappaleista tanssi-keikoille.

Sointumelodiasovituksista jazzkitaralle löytyy todella huonosti pedagogista oppimateriaalia ja ajatuksena onkin, että sovitukset tehdään itse. Itse uutta kappaletta opetellessa pyrin ensin soittamaan melodian ja sointujen perusäänen samanaikaisesti. Tässä käytän apuvälineenä usein metronomia rytmiiän hahmottamiseksi. Seuraava vaihe on löytää sopivat soinnut basson ja melodian lisäksi, eli niin sanottu sointumelodian sovittaminen. Lähestulkoon aina melodiafraasi alkaa soinnun sävelestä ja päättyy sointusäveleeseen, eli vaihtoehdot ovat soinnun perusääni, terssi, kvintti, seksti, septimi ja lisäsävelet 9, 11 ja 13. Soinnun kvintti ja lisäsävelet voivat olla myös muunnettuja. Kaikkein eniten muunnosmahdollisuuksia on dominanttisoinnussa, jossa sekä $b5$ ($=\#11$), $\#5$, $b9$ ja $\#9$ ovat mahdollisia. Real Book -nuotin on tarkoitus olla suuntaa antava informaatio kappaleesta, eli kappaleen harmoniaa ja rakennetta voi käsitellä omalla tyylillä. Tämä tekee sovittamisesta mielenkiintoista ja samalla opettavaista.

Hyvä tapa kehittyä sointumelodioiden sovittamisessa on tehdä transkriptioita esikuvien levytyksiltä. Jazz-trio levyt, joissa kokoonpano on kitara, basso ja rummut, sisältää paljon tämän kaltaista kitarointia, mistä on hyvä ottaa vaikutteita. Esimerkiksi seuraavilta jazzkitaristeilta kuten Pat Metheny, Bireli Lagrene, Wes Montgomery, Joe Pass, Jim Hall, George Van Epps ja Lenny Breun löytyy mielestäni hyviä trio-levyjä, jotka sisältävät paljon jazzstandardeja.

2 JAZZIN KIELI

2.1 Mitä jazz on?

Jazz voi olla valtavan monimutkaista ja synkkää, mutta samalla se voi kuulostaa iloiselta ja lempeältä, olla abstraktia, etäistä, levotonta jopa hermostuttavaa. Tämän emotionaalisen ilmaisun laaja-alaisuus tekee jazzista niin upeaa. (King 2000, 19.) Jazz saattaa vaikuttaa luoksepääsemättömältä nimenomaan vasta-alkajasta, ja voi tuntua turhautavalta yrittää kiinnostua tästä musiikin tyylilajista oikein toden teolla. Tämä saattaa johtua siitä tosiasias- ta, että jazzilla on ollut tapana saada osakseen vähemmän julkisuutta verrattuna moniin muihin musiikin lajeihin. Tästä taas seuraa, että johdonmukaisen kokonaiskuvan saaminen jazzin rönsyilevästä ja laajasta maailmasta muodostuu monesti tuskastuttuvan aikaa vie- väksi ja epämääräiseksi urakaksi. (McRae 1990, 10.)

Jazzmusiikki on kulkenut pitkän tien viimeisen sadan vuoden aikana vaatimattoman alun ja New Orleansin huonomaineisen Storyvillen hämäristä hökkeleistä swing-kauden tanssivil- lityksiin, 1950-luvun sliipattuihin urbaanisoundeihin, 1960- ja 1970-lukujen kokeiluihin ja fuusiojazziin saavuttaakseen lopulta nykyisen arvostetumman aseman, jossa sitä pidetään hienostuneena, taiturimaisena ja intellektuellina musiikin muotona. (Rolf & Kangas 2011, 12.)

Yhdysvaltalaisen jazzin muutamat taiteilijat alkoivat etsiä uusia ajattelu- ja ilmaisutapoja perinteisen sointupohjaisen ajattelutavan rinnalle 1950-luvulla. Ensimmäisiä kertoja tämä uusi ajattelutapa ilmeni vahvasti Miles Davisin sekstetin Kind of Blue -levyllä (1959), jos- sa modaalinen ajattelutapa on hallitsevasti esillä. (Liukko 2012, 21).

2.2 Melodia

Melodia eli sävelmä on useista sävelistä muodostuva sävelkulku ja niiden muodostama jat- kumo, toisin kuin yksittäinen kerran soitettava sävel. Melodialla on tyypillisesti rakenne, jonka liikesuunnat useimmiten perustuvat jonkin sävellajin eli tonaalisen keskuksen käyt- töön. Sävellaji saattaa myös vaihtua sävellyksen kuluessa. Populaarimusiikin kappaleissa

on usein kaksi tai kolme melodiaa, säkeessä ja kertosäkeessä. Vaihtelua tuovat fraseeraus ja laulun sanat. Taidemusiikissa säveltäjä usein esittää läpi koko teoksen kantavan melodiaan, jota sitten varioidaan eli muunnellaan, kuten myös jazzissa ja progressiivisessa musiikissa. Jazzmusiikissa aloitetaan usein esitettävä kappale melodialla, sävelillä ja rytmeillä, eli kappale on tunnistettava ja kuulostaa valitulta kappaleelta. Muusikon tulkinnalle jää kuitenkin runsaasti tilaa: hän saattaa hienovaraisesti muuttaa fraseerausta ja melodiakulun painotuksia etääntymättä liian kauaksi perusrhythmistä. (King 2000,38.)

2.3 Harmonia

Harmonia on esitettävän melodian taustalla oleva ominaisuus. Jazzmuusikon näkökulmasta harmonia liittyy siihen, mitä useimmiten kutsutaan soinnuiksi, yhdessä soitettaviksi säveliksi.

Kun soitetaan yhtä aikaa sävelet C, E ja G, kuuluu hyväntuulinen C-duurisointu. Jos keskimmäisen sävelen tilalla soitetaan matalampi Es, sointu muuttuu tummasävyisemmäksi c-molliksi. Melodia määrittelee sen laulettavan sävelkulun, joka jää soimaan kuulijalle, mutta soinnut ja harmonia täydentävät melodiaa tunnelmalla ja ilmapiirillä.

Jazzmuusikot, etenkin pianistit, soinnuttavat tuttuja melodioita mielellään uudelleen ja muuttavat täten kappaleen normaalia harmoniaa. (King 2000,35.)

2.4 Rythmi

Rythmi on jazzissa tärkeä osa sekä kuuntelijoille että muusikoille. Jazzin tyylilajeille on tyypillistä synkopoitu keinuva rythmi.

Länsiafrikkalaisen musiikin vaikutus jazzrytmiikkaan on ollut merkittävä. Länsiafrikkalaisia perua ovat nimenomaan jazzmusiikin idea vakaasta perussykkeestä. Myös swing-

artikuloinnin (ns. "kolmimuunteinen fraseeraus") katsotaan olevan tulosta jazzmusiikin länsiafrikkalaisesta perimästä. (Schuller 1968, Tirro 1993.)

Rytmi liittyy myös nuottien pituuteen ja sijaintiin toisiinsa nähden. Nuotit voidaan järjestää jonoon ja soittaa niitä eri rytmeillä, toiset pidempinä ja toiset lyhyempinä ja toiset lähempänä ja toiset kauempana toisistaan. (King 2000, 36.) Tosin täytyy muistaa, että idea sykkeen jakautumisesta epäsymmetrisesti kestoltaan pitempään iskulliseen ja lyhyempään iskuttomaan tahdinosaan ei ole ollut eurooppalaisillekaan musiikeille vieras: esimerkiksi kelttiläisessä kansanmusiikissa on kuultavissa kaikuja tällaisesta perussykkeen epäsymmetrisestä jakautumisesta.

Jazzin tärkeäksi rytmiseksi vaikutteeksi mainitaan länsiafrikkalaisen musiikin lisäksi italia-laisten ja saksalaisten siirtolaisten mukana Yhdysvaltoihin kulkeutunut eurooppalainen marssimusiikkiperinne sekä eurooppalaiset kansan- ja tanssimusiikit: jigit, polkat, katrillit jne. (Schuller 1968, 18–19.)

Jazzin tempo ja rytmi voivat kertoa mihin tyyliuntaan eli ”grooveen” kappale kuuluu. Rytmiiin liittyy myös epämääräinen ”svengin” käsite, joka on jokaisen jazzmuusikon tavoite. Nerokkaimmat ja koskettavimmatkaan improvisoidut melodiat eivät ole jazzia jos ne eivät ”svengaa”.

2.5 Rhythm Changes - sointukierto

Rhythm Changes -sointukiertoa, josta käytetään myös nimeä rytmikierto, alettiin käyttää 1930-luvulla. Tämä sointukierto on nykyään yleisesti tunnettu jazzmuusikoiden keskuudessa. Rytmikiertoon perustuvan jazzstandardin idea oli kirjoittaa uusi sävellys tutun sointukulun päälle, ja näin artisti pystyi suojaamaan tekijänoikeutensa tarvitsematta maksaa lisenssimaksuja eli rojalteja. Rytmikierto on alkujaan peräisin George Gershwinin säveltämästä I Got Rhythm -kappaleesta vuodelta 1930. Kappaleen tultua hyvin suosituksi, alkoivat muutkin käyttää sävellyksissään siitä tuttua sointukiertoa joko sellaisenaan tai muunneltuna. Kappaleen sointukulku tunnetaan jazzmuusikoiden keskuudessa termillä Rhythm Changes tai Rhythm-kierto, ja sitä on käytetty lukuisien myöhempien sävellysten pohjana. Tämä kierto on toiseksi käytetyin sointukulku jazzmusiikissa blueskaavan jälkeen. (Lindell 2010, 8.)

Rytmiäkiertoa pidetään soitannollisesti usein haastavana sen nopean tempon ja nopeasti vaihtuvien soitujen vuoksi, mutta sitä pidetään myös palkitsevana improvisaatio- ja sävellyspohjana sen harmonisen joustavuuden ja muunneltavuuden ansiosta. (Rawlins & Bahha, 2005.)

Populaarimusiikissa rytmikierrolla viitataan yleensä vain soitukulun neljään ensimmäiseen tahtiin. Tämä muodostaa harmonisen pohjan suurelle määrälle 1950- ja 1960-luvulla julkaistuja pop kappaleita. (Rhythm –kierto,2014.)

2.6 Jazzstandardi

Jazzstandardi on musiikkikappale, joka on vakiintunut osaksi jazzmuusikoiden repertuaaria. Standardeja käytetään yleisesti jazzissa uusien sovitusten ja improvisaation lähtökohtina. Standardit eivät ole välttämättä olleet alun perin jazzsävellyksiä, vaan ne voivat myös olla alun perin esimerkiksi viihdemusiikkia tai musikaaleihin tai elokuvaan sävellettyjä kappaleita. Valtaosa standardeista on peräisin yhdysvaltalaisen ns.Tin Pan Alley -säveltäjien tuotannosta 1920–1940-luvuilta. (Tin Pan Alley, 2013.)

Jazzmuusikot ovat aina halunneet uudistua; tämä on ollut musiikin elinehto, tämä on ollut jazzin elinehto mutta myös ennen kaikkea elävän musiikin elinehto. Jazzstandardit ovat voineet vaihtua päivän hiteiksi tai toisinpäin, mutta jazzote on säilynyt. Jazz on aina ollut ajatuksellisesti sitä, että soitetaan standardeja tai päivän hittejä omalla otteella. Näin ovat tehneet myös useat jazzin legendat esimerkkinä John Coltrane albumillaan My Favourite Things. Juuri mikään tyylilaji ei ole niin laaja-alainen kuin jazz. Jazz oikeastaan elää nykyään pitkälti muiden tyylilajien sisällä, jota jazzstandardit vain vahvistavat.

2.7 Sointumelodia

Jazzkitaristit käyttävät termiä sointumelodia kuvaamaan sitä miten he soittavat kappaleen. Se on vähän kuin soittaisi melodian ja soinnut samaan aikaan. Esimerkiksi pianolla soitettaessa vasemmassa kädessä on harmonia eli soinnut ja oikealla kädellä soitetaan melodia. Ongelma kitaran kanssa on, että sillä ei voi erottaa sointuja ja melodiaa niin helposti toisistaan. Käytössä on vain toinen käsi ja kuusi kieltä, jolla täytyy saada aikaiseksi melodiaa ja harmoniaa. Toinen käsi tuottaa ääntä ja rytmiä soittaen kieliä joko plektralla, sormin tai vaikka kynsillä kuten klassinen kitaristi. Sointumelodioita tehdessä voi ajatella sovittavansa kappaleen kuusikieliselle orkesterille.

Kitaristi pyrkii soittamaan harmonian, melodian ja basson samaan tapaan kuin klassinen kitaristi tai pianisti. Soinnun perusääntä ei voi jättää basistille. Sointuja voidaan käyttää harvakseltaan tai myös tiheämmin, riippuen soittajan tekemästä sointumelodiasovituksesta kappaleeseen. Sointu soitetaan tavallisesti melodiafraasin alkuun. Sointumelodioita voidaan soittaa plektralla, kuten Tal Farlow, George Benson ja monet muut tekevät. Kun sitä vastoin taas Joe Pass, George van Eps, Ted Greene, Robert Conti ja Lenny Breau suosivat Fingerstyle-tekniikkaa. Kitaristit Ed Bickert ja Laszlo Sirsom hyödynsi Hybrid Picking-tekniikkaa.

Jazzkitaristit suosivat myös improvisoidessaan sointumelodioita, eli kitaristi improvisoi samanaikaisesti melodiaa sisältäen soinnut, jotka pohjautuvat kappaleen harmoniaan. Kitaristin improvisoidessa soinnuilla hyödynnetään kitarasta usein ylempää rekisteriä: kieliä 1, 2, 3 ja 4. Kitaristi Wes Montgomery oli tunnettu tästä tyylistä. Hän rakensi soolonsa usein niin, että ensimmäiset chorukset hän soitti yksiaänisiä linjoja, seuraavaksi linjoja oktaaveissa ja sitten sointumelodiaa. Tämän voi kuulla esimerkiksi hänen soolossaan kappaleessa Lover Man (Oh, Where Can You Be ?). (Groove Brothers.)

3 JAZZ OPETUKSESSA

3.1 Jazz opetuksessa

Klassisen musiikin opetus on hallinnut koulujen musiikin opetusta aina 1980-luvulle asti. Vasta viime vuosina jazz on otettu mukaan opetukseen. Syitä siihen miksi jazz ansaitsee paikkansa koulujen musiikin tunneilla, on monia. Tärkeimpinä syinä voidaan pitää jazzin soveltuvuutta improvisoinnin opettamisessa, ja sen kuulumista oleellisena osana länsimaisen musiikin historiaan. Hyvin pelkistetysti voidaan sanoa, että bluesista kehittynyt jazz synnytti nykyisen populaarimusiikkimme. (Pulkinen 2005,1.)

Jukka Perko toteaa muusikkojen liiton on/line-julkaisussa 1998:

Jazzin arvostus ei aina ole ollut musiikin opetuksessa korkeassa kurssissa. Jazziin suhtaudutaan mielestäni ristiriitaisesti. Klassisen musiikin ystäville ja soittajille jazz kuuluu savuiseen kuppilaan, jossa kravattia löysätään töiden jälkeen. Populaarimusiikin nimeen vannoville jazz on edelleen elitististä herrain herkkua. (Perko, 1998.)

Eräänä syynä jazzin jälkeen jäämisessä musiikkikasvatuksessa on ollut sopivan opetusmateriaalin puute. Nykyään on jo hyvin saatavilla jazzin yksityisopetusta käsittelevää materiaalia, mutta tarpeeksi yksinkertaisen opetustilanteeseen sopivan materiaalin tekeminen jää edelleen pääsääntöisesti opettajan omalle vastuulle. Jazzin soitonoppaita, improvisointia, jazzteoriaa sekä jazzin historiaa käsittelevää materiaalia löytyy paljon, mutta niiden soveltaminen ryhmäopetukseen on vaikeaa. Teokset ovat usein myös englanninkielisiä. (Pulkinen 2005,3.) Koska kysyntää kyseisille asioille on ilmennyt koulujen musiikkikasvatuksessa, tämä työ, sekä tähän kuuluva oheismateriaalipaketti täyttävät toivottavasti tehtävänsä uutena ja käytännönläheisenä opetusmateriaalina.

Periaatteessa jazzin perusopetukseen soveltuvaa materiaalia käytetään, mutta sen jälkeen vaativammassa sisällöissä vastuu siirtyy usein opettajalle tai ohjaajalle. Myös opetusmateriaalin toimivuus on ongelma, koska materiaalin soveltaminen yksityisopetukseen tai ryhmäopetukseen ei välttämättä edes onnistu. Jazzin opettamisessa opettaja-oppilassuhteessa vaikuttavat tekijät ovat paljon monisyisemmät kuin pelkkä instrumentin taidollinen ja tie-

dollinen osaaminen. ”Yksilöllinen muusikkouden kehittäminen on tärkeintä”, eräs haastateltavista pop-jazzlaulunopettajista vastasi, kun kysyin, mikä laulutuntien sisällössä on tärkeintä.

Muusikkous on tullut koulutukseen praksiaalisen musiikkikasvatustähtämysten kautta. Nähtämysten mukaan muusikkous on musiikillista ymmärrystä, ja se koostuu eri osatehtijöistä ja ilmenemismuodoista. Kasvatuksen arvo on riippuvainen hyödyllisyydestä yksilölle ja yhteiskunnalle. (Louhivuori 2003, 255.)

3.3 Improvisaatio opetuksessa

Musiikissa ja erityisesti jazzmusiikissa improvisointi on olennaisessa osassa. Jazzmusiikissa improvisoidut soolot ovat kappaleiden ydin ja kappaleet voivat olla täysin improvisoituja kuten freejazzmusiikissa. Musiikkiin improvisointi tuo soinnillista, rytmistä ja melodista vapautta. Improvisoimalla soittaja pääsee ilmaisemaan itseään ja saa äänensä kuuluviin. Kun monta muusikkoa improvisoi samanaikaisesti, he pyrkivät myös tarkkailemaan toisiaan ja saamaan vihjeitä siitä, mihin suuntaan esitys on etenemässä. Erityisesti jazzmusiikissa koko yhtyeen työskentely perustuu tällaiseen kollektiiviseen improvisointiin. Samoin kansanmusiikki on usein kollektiivisesti alusta loppuun improvisoitua.

Jazzmuusikoiden improvisaation kuvaileminen on vaikeaa. Ei siksi, että improvisaatio olisi mysteerien verhoama salariitti, vaan siksi, että sitä on vaikea kääntää sanoiksi. (King 2000, 31.)

Yhtenä tärkeimpänä osana jazzissa on sen erinomainen soveltuvuus improvisoinnin opiskeluun. Improvisaatio opetuksessa on haastavaa, koska perinteinen opettajan rooli ei ole oikea tapa tuoda jazzin kieltä improvisaation kautta esiin. Opettajan persoonallisuus ja kyky vertaistyöskentelyyn opetustilanteessa auttaa luomaan pedagogisesti opetustilanteen, jossa voidaan vuorovaikutuksen kautta siirtää tietoa.

3.3 Informaali oppiminen jazzin opetuksessa

Musiikkialan koulutuksessa opetus on perinteisesti ollut oppilaitoksesta riippumatta opettajajohtoista. Opettajajohtoisuus ei välttämättä ole paras työskentelymalli populaari -ja jazz-musiikin opiskeluun, jossa traditioon on vahvasti kuulunut epävirallisissa soittotilanteissa oppiminen. Kokemukseni on osoittanut, että soittaminen ja esiintyminen käytännössä ovat olleet parhaita oppimistilanteita.

Musiikkikoulutuksen eri tasoilla asia on onneksi jo huomioitu, ja opetukseen on tullut mukaan uusia opetusmenetelmiä. Opetuksessa on toteutettu ammattimuusikoiden ja opiskelijoiden yhteistyönä toteuttamaa musiikkityöpajatyöskentelyä, ja sitä esitetään yhdeksi informaalin oppimisen ratkaisumalliksi. Lähestymistapa on musiikinopetuksessa uusi, ja aiheetta on tutkittu toistaiseksi valitettavasti melko vähän. Informaali oppiminen on toimintaa, jossa oppimista ei yleensä ole suunniteltu varsinaiseksi oppimistapahtumaksi, eikä se lähtökohtaisesti tähtää oppimiseen, mutta se voi olla myös suunniteltua ja tavoitteellista. Se on arkioppimista, joka tarkoittaa arkielämän oppimista ja työssä tapahtuvaa oppimista. Se on usein sattumanvaraista, ikään kuin vahingossa tapahtuvaa. Tulokset sekä oma kokemus osoittavat, että esimerkiksi työpajoissa tapahtuu kokemusten kautta monen tasoista muusikkoutta kehittävää oppimista. Tämän muotoisessa informaalisessa opiskelussa on kuitenkin myös haasteita, koska opiskelijoiden todellista osaamista on vaikea kontrolloida. Työpajatyöskentely vaatii opiskelijalta hyvää itseohjautuvuutta tulosten saavuttamiseksi.

Musiikkioppilaitoksissa tulee tunnistaa informaalin oppimisen potentiaali, ja opettajien on kehitettävä sitä hyödyntäviä oppimisympäristöjä. Soitettavien kappaleiden valinta, soittokokemuksista oppiminen ja oppimistulosten arviointi ovat merkittävässä määrin opiskelijan vastuulla. Tämä tarkoittaa muusikkokoulutuksessa pedagogisesti uudenlaista oppijakeskeistä lähestymistapaa, jossa opiskelijalta edellytetään aktiivista roolia oman oppimisensa suunnittelijana, toteuttajana ja arvioijana, mikä vaatii myös opettajalta uudenlaista, nykyistä yhteistoiminnallisempaa perspektiiviä oppimiseen ja opettamiseen. (Virkkula, 2013.)

4 OHJELMISTOON VALITTUJEN KAPPALEIDEN ESITTELY

4.1 My Romance

My Romance on Richard Rodgersin säveltämä ja Lorenz Hartin sanoittama musiikkikappale vuodelta 1935. Kappale esitettiin ensimmäisen kerran vuoden 1935 Broadway-musiikallissa Jumbo, jossa sen lauloivat Gloria Grafton ja Donald Novis Paul Whitemanin orkesterin säestäminä. My Romancesta on tullut myös suosittu jazzstangardi. Sen ovat esittäneet lukuisat eturivin artistit, kuten Ben Webster, Bill Evans, Art Blakey, Ella Fitzgerald, Margaret Whiting, Dave Brubeck, Carly Simon, Carmen McRae, Rosemary Clooney ja Tony Bennett. (My Romance, 2013.)

4.2 Smile

Kappaleen sävelsi Charles Chaplin elokuvaan Nykyaika (Modern times) vuonna 1936. Elokuva oli mykkäelokuva, jonka ohjasi, tuotti ja käsikirjoitti Charles Chaplin ja se on yksi Chaplinin kuuluisimmista elokuvista. Elokuva valmistui vuonna 1936, ja siinä soi myös Chaplinin säveltämä musiikki. Elokuvan ikimuistettavin sävelmään kirjoittivat sanat Geoffrey, Parsons ja John Turner vuonna 1954 ja siitä tuli myös yleisesti suosittu laulu. Laulusta on olemassa lukuisia levytyksiä, yhden tunnetuimmista teki Nat King Cole vuonna 1955 (Smile, 2015.)

4.3 Stompin' at the Savoy

Stompin' at the Savoy kappaleen sävelsi vuonna 1933 Edgar Sampson, joka soitti saksofonia Chick Webbin orkesterissa. Webb ja Benny Goodman orkesterilla oli tärkeä osuus kappaleen suosituksi tekemisessä. Chick Webbin orkesterin nauhoitus nousi listoilla kymmenenneksi vuonna 1934. Vuonna 1936 kappaleella nousivat listoille Ozzie Nelson, Benny Goodman sekä Webbin uudelleen julkaistulla versiolla. Stompin' at the Savoy kuului swing-aikakaudella Chick Webbin ja Benny Goodmanin orkesterien repertuaariin ja siitä on tullut yksi jazzmusiikin standardeista. (Stompin' at the savoy, 2013.) Ella ja Louis le-

vyttivät kappaleen vuonna 1956. Kappaleessa Fitzgeraldin ja Armstrongin Scat-tulkinta on legendaarisin versio kappaleesta, mutta myöhemmin Ella Fitzgerald teki kappaleesta myös oman suositun scat-version.

Scat-laulu on jazzissa käytetty laulutyyli, jossa ei ole sanoja vaan merkityksettömiä tavuja. Scat-laulun kehittäjäksi mainitaan joskus Louis Armstrong, vaikkakin se kuuluu oikeasti vanhaan New Orleansin jazzlaulun perinteeseen. (Scat singing, 2015.)

4.5 Wave

Wave, joka tunnetaan myös nimellä Vou Te Contar, on tyyliltään bossa nova. Sen on säveltänyt Antonio Carlos Jobim. Kappale löytyy instrumentaaliversiona Antonio Jobimin vuonna 1967 julkaistulta albumilta Wave. Englanninkielisen tekstin on sanoittanut säveltäjä Antonio Jobim levyn julkaisuvuonna 1967. Kappaleen äänitti Jobimin tekstiä hyödyntäen Frank Sinatra 11 marraskuuta vuonna 1969, kappale julkaistiin vuonna 1970 albumilla Sinatra & Company. (Wave 2013.) Jobimin ura tunnettuna säveltäjänä alkoi hänen työskennellessään kirjailija ja runoilija Vinícius de Moraesin kanssa näytelmän Orfeu da Conceição (1956) parissa, johon Jobim sävelsi musiikkia. Näytelmä tuli myöhemmin tunnetuksi elokuvana Musta Orfeus. Monet Jobimin tunnetuimpien laulujen sanoitukset ovatkin juuri Moraesin käsialaa. Muun muassa amerikkalaiset jazzlaulajat Ella Fitzgerald ja Frank Sinatra ovat esiintyneet yhdessä Jobimin kanssa. (Wave, 2013.)

4.6 Someday My Prince Will Come

Someday My Prince Will Come on suosittu kappale Walt Disneyn vuonna 1937 tehdystä animaatio elokuvasta Lumikki ja seitsemän kääpiötä. Sen sanat on kirjoittanut Larry Morey ja musiikin säveltänyt Frank Churchill. Elokuvassa kappaleen esittää Adriana Caselotti, joka oli elokuvassa lumikin ääninäyttelijä. Alun perin kappale oli kirjoitettu valssiksi, josta ensimmäisen jazz tulkinnan esitti Ghetto Swingers ja Theresienstadt vuonna 1943. (Someday My Prince Will Come, 2015.) Vuonna 1978 jazzin kuuluisat veteraanit Chic Corea ja Herbie Hancock, jazzin palasivat yhteen jälleen kerran. Esiintyessään vapaamuotoisen illan

yhteydessä improvisoiden he esittivät kuulijoille tutun kappaleen Someday My Prince Will Come hämmästyttäen yleisöä jazztulkinnallaan.(Corea&Hancock, 1978).

4.7 Autumn Leaves

Kuolleet lehdet ranskaksi Les Feuilles mortes on Joseph Kosmanin säveltämä ranskalainen kappale vuodelta 1945. Kappaleen esitti näyttelijä ja laulaja Yves Montand elokuvassa Yön portit. Laulu perustui Jacques Prévert'n kirjoittamaan runoon. Laulun englanninkielinen versio on nimeltään Autumn Leaves, ja sen sanoitti Johnny Mercer vuonna 1949. Ensimmäisenä kappaleen levytti englanniksi Jo Stafford vuonna 1950. Kappaleen mukaan nimettiin vuonna 1956 ilmestynyt elokuva Syyslehtiä (Autumn Leaves), jossa laulun esittää Nat King Cole. (Autumn Leaves 2013.) Suomeksi kappaleen levytti ensimmäisenä Henry Theel vuonna 1951, ja sittemmin mm. Olavi Virta (1958), Aikamiehet (1968), Eino Grön (1969) ja Pasi Kaunisto (1976). Myös Georg Ots teki siitä vuonna 1958 oman tulkintansa, jossa hän laulaa ensimmäisen säkeistön ranskaksi ja toisen suomeksi. (Autumn Leaves, 2013.)

5 OHJELMISTOON VALITTUJEN KAPPALEIDEN SISÄLTÖANALYYSIT

5.1 Sointumelodia-analyysit

Jazzkoonpanon harmoniasoittimina voi olla pianon ja vibrafonin lisäksi kitara. Kitara voi myös olla yksi harvoista jazzkoonpanon soittimista, joka kykenee yksittäisten sävelten lisäksi sointujen ja sointumelodioiden soittamiseen. Kitaralle tekemissäni sointumelodioissa valitsin sointukäännökset siten, että melodiaa edustava sävel tulee ylimmäksi. Tämä ei ole kuitenkaan sääntö, vaan hyvän tyylijatun puitteissa melodiaääni voi olla aivan hyvin jossain muuallakin. Pääasia, että itse melodia erottuu kokonaisuudesta selvästi, eikä soitto kuulosta vain peräkkäin soitetuilta soinnuilta. Sointumelodioiden tekeminen kitaralle vaatii perusteellisen harmonian hallinnan, jonka voi saavuttaa vuosien työllä. On osattava sointujen käännökset aina kolmisoinnuista laajimpiin mahdollisiin sointuihin saakka.

Sointumelodiasovituksia tehdessäni hain sellaisia ratkaisuja, joissa sovitukset olisivat soitettavuudeltaan mahdollisimman helppoja ja luontevia. Lisäksi hain sointumelodioihin kokonaisuutta omaksumieni metodien pohjalta, joissa kappaleiden sointumelodiat noudattavat perinteistä 60-luvun jazzilmaisua. Tätä edusti esimerkiksi kitaristi Joe Pass. Esimerkiksi Smile-kappaleen nuottiin kirjoitin aina soinnun tahdin ensimmäiselle iskulle, josta alkaa myös melodiafraasi, ja melodian lähtösävel on soinnun melodiassa. Sointuihin lisäsin myös lisäsäveliä luodakseni soljuvaa äänen kuljetusta ja saadakseni harmoniaan mahdollisimman paljon mielenkiintoisia elementtejä sekä harmonisia jännitteitä. Kappaleen esitysvaiheessa olisikin tärkeää rytmisesti vapaampi ilmaisu, jota en lähtenyt kirjoittamaan ulos nuottikuvaan, vaan soittajan olisi tarkoitus tulkita sitä vapaasti omalla tyyllillään. Melodian tulkinnan lisäksi sointujen soittamisen tulisi olla hyvin vapaamuotoista. Voi yrittää vältellä että sointu ei tulisi rytmisesti samanaikaisesti melodian kanssa. Lopputuloksen olisi tarkoitus kuulostaa siltä kuin kitaristi säestäisi itseään samalla kun tulkitsee melodiaa. Tällainen jazzkitaran soitto kuulostaa mielestäni todella hyvältä ja on lähellä ilmaisua, johon pianisti perinteisesti pystyy.

5.2 My Romance

Kitaristi Martin Taylor toimi esikuvana tehdessään sointumelodia sovitusta My Romance-kappaleesta. Solo nimisellä albumillaan hän soittaa kappaleesta soolokitaraversiosta. Martinin versio on todella pitkälle vietyä jazzkitaransoittoa, mistä sain idean, että kappaleen teema kuulostaa hyvältä kitaralla yksin soitettuna. Oma sointumelodiasovitukseni My Romance kappaleesta on suunniteltu kitaraintroksi ennen kappaleen varsinaista teemaa missä bändi yhtyy musisointiin mukaan (KUVA 1).

My Romance

The musical score for 'My Romance' is presented in 4/4 time. It begins with a boxed letter 'A' above the first measure. The melody is written on a single staff in treble clef. Chords are indicated above the staff at various points. The score is divided into four systems, with measure numbers 4, 8, and 13 marked at the beginning of their respective lines.

Chords and measures shown in the score:

- Measure 1: Cmaj7
- Measure 2: Fmaj7
- Measure 3: Em7
- Measure 4: Eb dim
- Measure 5: Dm7
- Measure 6: G7
- Measure 7: Cmaj7
- Measure 8: E7#5
- Measure 9: Am7
- Measure 10: E7#5
- Measure 11: Am7
- Measure 12: Eb7
- Measure 13: Dm7
- Measure 14: G7
- Measure 15: Cmaj7
- Measure 16: E7#9
- Measure 17: Fmaj7
- Measure 18: Bb7
- Measure 19: Cmaj7
- Measure 20: C7#9
- Measure 21: Fmaj7
- Measure 22: Bb7
- Measure 23: Cmaj7
- Measure 24: F#m7b5
- Measure 25: C7
- Measure 26: Bm7#5
- Measure 27: Bb7
- Measure 28: Am7
- Measure 29: Eb7
- Measure 30: Dm7
- Measure 31: G7

KUVA 1. My Romance

5.3 Smile

Smile-kappaleen teeman olen kuullut jo hyvin nuorena ensimmäisen kerran. Kappaleesta on tullut lukemattomia versioita vastaan esimerkiksi radiosta ja televisiosta. Jazz-kitaristi Bireli Lagrenen Standards-levyltä löytyy kappaleesta versio, joka esitetään perinteiseen jazzballadi-tyylin. Pidin kovasti Birelin versiosta, ja tästä innostuneena tein oman sointu-melodiasovituksen kappaleen temasta.

Nuottiesimerkkiä ei ole tarkoitettu soitettavaksi tarkasti nuottikuvan mukaan vaan nuotissa on ikään kuin rakennuspalikat kappaleen kitaratulkinnalle-eli soinnut, missä melodia on soinnun ylin sävel, johdonmukainen äänenkuljetus sekä harmoniset jännitteet. Opetteluvaiheessa kappaleen voi soittaa nuottiesimerkin mukaan, mutta seuraava vaihe on rytmisen muuntelu ja vapaampi fraseeraus. Sävellajiksi valitsin G-duurin kitaralle hyvän soitettavuuden vuoksi (KUVA 2).

Smile

Charles Chaplin

The image shows a musical score for the song 'Smile' by Charles Chaplin. The score is written in G major and 4/4 time. It consists of four staves of music. The first staff starts with a G6/9 chord and a Gdim chord. The second staff starts with a Bm11 chord, followed by Bbdim, Am7, and EMaj7#5. The third staff starts with Am7, followed by Cm, CmMaj7, Gm7, and F9#11. The fourth staff starts with Bm7, followed by E7b9, A13, A7#5, Am7, Am9, and D13b9. The melody line is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The chords are indicated by letters and numbers above the staff.

KUVA 2. Smile

5.4 Stompin' at the Savoy

Stompin' at the Savoy -kappaleen kuulin ensimmäisen kerran kitaristien Bireli Lagrenen ja Sylvain Lucin esittämänä duona. Sovitus oli moderni hidas 16-osa-shuffle ja instrumentaali, eli hyvin erityylinen kuin totuttu swing-tyyli jolla kappaletta on perinteisesti soitettu. Olen nähnyt myös kitaristi Teemu Viinikaisen esittävän kappaletta trio-kokoonpanolla swing-tyylisesti. Viinikainen bändeineen esitti kappaleen tyylikkäästi kuitenkin pienellä ”pilkettä silmäkulmassa” -asenteella ja juuri tuo positiivinen tunnelma yhdistettynä tähän kappaleeseen jätti minuun lähtemättömän vaikutuksen. Halusin ohjelmistooni hyvin perinteisen swing-kappaleen ja päädyin valitsemaan tämän kappaleen. Kitarasovitus on tehty bändisoittoa ajatellen. Kohotahti ja tahdeissa 2, 4, 6, 10, 12 melodiafraasit aksentoidaan soinnulla jossa soinnun korkein sävel on sama kuin melodiassa. Loput melodiasta soitetaan yksiaanisesti. Melodiafraasien väliin voi soittaa myös sointuja eli kompata itseään. Kirjoitin kappaleen nuottiin tästä esimerkin, joka ilmenee tahdeissa 7 ja 8 (KUVA 3).

Stompin' at the Savoy

Benny Goodman

The musical score for 'Stompin' at the Savoy' is presented in a single staff with guitar chords indicated above the notes. The key signature is three flats (B-flat major/D-flat minor) and the time signature is 4/4. The score is divided into four systems of four measures each. Measure 1 is marked with a box containing the letter 'A'. Measure 5 is marked with a '5' in a box. Measure 9 is marked with a '9' in a box. Measure 13 is marked with a '13' in a box. The chords are as follows:

- Measures 1-4: Ab13, Dd69, Ab13, Db69, Bb7b9, Ebm11
- Measures 5-8: Ab7, Ab13, Db6, Bb7#5, Eb7#5#9, Ab13, D9, Db69
- Measures 9-12: Ab13, Dd69, Bb7#5
- Measures 13-16: Ebm11, Ab7, Ab13, Db6, Gb7, Db7

KUVA 3. Stompin' at the Savoy

5.5 Wave

Tekemäni sointumelodiasovitus tästä bossa nova kappaleesta on tehty trio-kokoonpanoa silmällä pitäen. Kappaleen A-osassa on paljon yksiäänistä melodiaa, mitä pyrin täyttämään soinnuilla mahdollisuuksien mukaan. B-osassa käytän ns. blokkisointuja, eli melodia-temma on tuplattu kokonaisuudessaan soinnuilla (KUVA 5).

Wave

The musical score for "Wave" is presented in 4/4 time. It consists of two main sections, A and B, with various chords and melodic lines.

Section A (Measures 8-12):

- Measure 8: DMaj7
- Measure 9: Bdim
- Measure 10: Am7
- Measure 11: D7b9
- Measure 12: GMaj9, Gm6, F#13, F#7#5, B9, B7b9

Section B (Measures 13-18):

- Measure 13: Bm7/E, E7, B9, A7#9, Dm7, G7
- Measure 14: 1. Dm7, G7
- Measure 15: 2. Dm7, G7, Gm7/Bb, C7/Bb, FMaj7/A
- Measure 16: Fm7/Ab, Bb9/Ab, BbMaj7/G, A7b9
- Measure 17: (Continuation of Section B)
- Measure 18: (Continuation of Section B)

KUVA 5. Wave

5.6 Someday My Prince Will Come

Tutustuin Someday My Prince Will Come kappaleeseen konservatorion pianotunnilla, kun opettaja opetti jazzvalssin komppaamista. Pidin kappaleen teemasta ja jazz-valssin 3/4 tah-tilajin poljennosta. Varsinaisia esikuvia minulla ei ole ollut tämän kappaleen suhteen, mutta olen aina pitänyt sen soittamisesta. Kappaleen melodia ja soinnut ovat suhteellisen helppo yhdistää kitaralla yhdeksi kokonaisuudeksi. Sovittamista helpottaa teeman yksinkertaisuus niin melodisesti kuin rytmisesti. Yhdessä tahdissa on enimmillään kolme säveltä melodiaa mikä antaa hyvin tilaa myös vapaammalle fraseeraukselle. Sovittamani kitarastemma kappaleesta toimii mielestäni hyvin myös yksin soitettuna soolokitarasovituksena (KUVA 6).

Someday My Prince Will Come

The musical score is written in 3/4 time and consists of three systems of music. The first system, labeled 'A', contains measures 1-4 with chords: GMaj7, B7#5, EbMaj7, and E+. The second system, labeled 'B', contains measures 5-8 with chords: Am7, E+, A7, and D7. The third system, labeled '1.', contains measures 9-12 with chords: Bm7, Bbdim, Am7, and D7. The fourth system contains measures 13-16 with chords: Bm7, Bbdim, Am7, and D7. The score includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature of 3/4. The melodic line is written in a single voice, and the chords are indicated by letters above the staff.

KUVA 6. Someday My Prince Will Come

5.7 Autumn Leaves

Sointumelodiasovitus Autumn Leaves -kappaleeseen on syntynyt antaessani kitaratunteja vähän pidemmälle ehtineille kitaristeille. Kappaleen soinnut soitetaan jazzkitaralle hyvin tyypillistä perusääni-terssi-septimi voicingia hyödyntäen. Kyseessä on kolmiääninen hajotus, mikä mahdollistaa kitaralle metodin luoda hyvää äänenkuljetusta nelisointuja soitettaessa. Autumn Leaves on täydellinen kappale harjoitella tätä harmonisen loogisuutensa vuoksi. On myös hyvä huomioida kappaleessa oleva F#m7b5-sointu. Koska tässä hajotuksessa ei ole kvinttiä ollenkaan, sointu soitetaan F#m7-sointuna. Kyseiset soinnut ovat myös pohja rakentaa laajempia sointuja kitaralla.

Nuottiesimerkki on tehty *Autumn Leaves* kappaleen A-osaan. Tarkoituksena on soittaa melodiaa ja kompata samalla itseään Charleston-komppirytmillä. Komppirytmialkaa tässä aina tahdin kolmannelta iskulta. Lisähaasteen sovituksen soittamisessa syntyy siitä, että melodian on tarkoituksena soida komppirytmien kanssa päällekkäin pianomaisesti soitettuna. Melodiafraasi soi läpi tahdin, ja puolessa välissä tahtia mukaan tulee komppirytmimelodian kuitenkin katkeamatta. Bändin kanssa soitettuna perusäänen voi jättää basistille mikä helpottaa sovituksen toteutusta kitaristin näkökulmasta paljon (KUVA 6).

Autumn Leaves

The image shows a musical score for the A-section of 'Autumn Leaves'. It consists of three staves of music in G major, 4/4 time. The first staff shows the melody starting on the 8th measure, with a box labeled 'A' above it. The second staff shows the harmonic accompaniment with chords: Am7, D7, GMaj7, and CMaj7. The third staff shows a variation of the accompaniment with chords: F#m7b5, B7, and Em6. The score includes first and second endings for the B7 and Em6 chords.

KUVA 6. Autumn Leaves

7 POHDINTA

Oma päättökonserttini oli ainutlaatuinen tilaisuus tutustua jazzkitaran perinteeseen ja viedä omaa osaamistani taas pykälän verran pidemmälle. Jazzmusiikin opiskelun myötä yksi tavoitteista minulla on ollut palata oman instrumenttini kanssa niin sanottujen perusasioiden äärelle. Tarkoitukseni jazzmusiikin suhteen minulla on ollut unohtaa kaikki lukuisat erilaiset kitarasoundit ja efektit ja soittaa kitaraa hyvin perinteisin keinoin kuten esimerkiksi akustista pianoa. Minusta hienointa on haastaa itsensä ja rajata vaihtoehtoja, missä käytössäni on kitara, johto, vahvistin ja yksi soundi. Tällä tavalla joudun miettimään soittamista aivan uudesta näkökulmasta. Aiemmin improvisoinnissa olen usein käyttänyt esimerkiksi särötettyä kitarasaundia ja erilaisia kaikuefektejä. Tällä tavalla soundin sustain eli äänen kesto on huomattavasti suurempi kuin puhtaalla soundilla soitettaessa, ja soittotuntuma on hyvin erilainen. Puhtaalla soundilla improvisoidessa, mikä tietenkin sopii hyvin kevyeen musiikkiin, joutuu kiinnittämään huomiota enemmän rytmisiin asioihin. Rytmikalla pysyy rakentamaan vuorovaikutusta bändin ja solistin välillä, ja rytmikan avulla improvisoiduista sooloista saadaan rakennettua mielenkiintoisia kokonaisuuksia.

Yksi itselleni mielenkiintoisimmista asioista jazzkitaran opiskeluun liittyen improvisoinnin lisäksi on ollut sointumelodiasovitukset. Tämä metodi mahdollistaa kokonaisvaltaisen musiikin tuottamisen kitaralla sekä uusia mahdollisuuksia bändisoittoa ajatellen. Olen löytänyt paljon uusia mielenkiintoisia soittajia ja kitaristeja jazzmusiikkiin saralta ja kokenut kehittyväni paljon muusikkona opiskellessani jazzmusiikkia. Olen huomannut jazzin olevan loistava tapa harjoitella ja opiskella musiikkia ylipäättänsä. Jazz on teoriassa pisimmällä oleva musiikin muoto, se on teknisesti hyvin haastavaa, siitä löytyy kaikki ilmiöt mitä yleisesti ottaen kevyessä musiikissa ilmenee. Materiaalia on loputtomiin tarjolla, kunhan pääsee asian kanssa alkuun ja tietää mihin suuntaan on menossa. Tässä asiassa helpottaa suunnattomasti, jos on mahdollista saada ohjausta alan asiantuntijalta.

Konsertti järjestelyineen oli suuritöinen, eniten vaikeuksia tuotti sopivien muusikoiden löytäminen ja harjoitusten järjestely. Tämä vaihe vei paljon aikaa suhteessa itse konserttitahtumaan. Harjoitusten yhteydessä jouduin vielä vaihtamaan muutaman kappaleen alkuperäisestä suunnitelmasta.

Konsertissa kappaleiden soittaminen tekemilläni sovituksilla bändin kanssa oli mielenkiintoista, koska ohjelmisto tässä muodossa oli minullekin uutta. Sovitusten teemoista ja sointumelodiasoitamisesta tuli positiivista palautetta, eli mielestäni onnistuin työn keskeisissä tavoitteissa. Vähästä harjoittelusta huolimatta bändi toimi hienosti ja yllätti konsertissa positiivisesti taitavalla soitolla. Jazz musiikkiin kuuluva kommunikaatio ja vuorovaikutus sujui esiintymistilanteessa lavalla kaikilta osin kiitettävästi. Työprosessi opetti monella lailla uutta ja tässä suhteessa tämän kaltainen opinnäytetyö minulle puolusti paikkaansa. Konsertista saatu erittäin positiivinen palaute palkitsi kaiken sen mitä opinnäytetyön eteen on tehty.

LÄHTEET

- Autumn Leaves. Www dokumentti. Saatavissa: [http://fi.wikipedia.org/wiki/Kuolleet lehdet](http://fi.wikipedia.org/wiki/Kuolleet_lehdet). Muutettu 2013. Luettu 26.02.2015.
- Corea, C. & Hancock, H. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://calperformances.org/performances/2014-15/jazz/chick-corea-herbie-hancock.php>. © Cal Performances, U.C. Regents, 1998–2014. Luettu 20.03.2015.
- Groove Brothers Www.dokumentti. Saatavissa: <http://www.cduniverse.com/search/xx/music/pid/1035462/a/groove+brothers.htm>. Luettu 19.05.2015
- Kasvatustieteen päivät 2013. Www dokumentti Saatavissa: [https://www.jyu.fi/edu/kasvatustieteen paivat 2013](https://www.jyu.fi/edu/kasvatustieteen_paiivat_2013). Luettu 16.03 2015.
- Keltikangas-Järvinen L. 2004. Hyvä itsetunto. Juva: WSOY.
- King, J. 2000. Mitä Jazz on. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Lindell, J. Mintzer B : Analyysi saksofonistin soittotyylistä rhythm changes –sointurakenteessa. Metropolia AMK. 24.11.2010.
- Liukko, V. 2012. Modaalisen jazzin tulo Suomeen. Tampere: Tampereen Yliopisto
- Louhivuori, J. 2003. Musiikkikasvatuksen tutkimus. Teoksessa Tuomas Eerola, Jukka Louhivuori ja Moisala P (toim.) Johdatus musiikintutkimukseen, 251–258. Helsinki: Suomen musiikkitieteellinen seura.
- McRae, B. 1990. Jazzin käsikirja. Kustannusosakeyhtiö Otavan painolaitokset Keuruu.
- My Romance. Www dokumentti. Saatavissa: http://fi.wikipedia.org/wiki/My_Romance Muutettu 2013. Luettu 20.04 2015.
- Perko, J. Www-dokumentti. Saatavissa: www.muusikkojenliitto.fi/muusikko/perko.htm. Muusikko on/line 5/98. Luettu 19.04 2014.
- Rawlins, R & Bahha, N.E. 2005. Jazzology. Milwaukee, WI: Hal Leonard Co. ISBN
- Rhythm –kierto. Www dokumentti. Saatavissa: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Rhythm-kierto>. Muutettu 2014. Luettu 17.04.2015
- Rolf, J Kangas, J. 2011. Jazz. Koko Tarina. A Bonnier Group Company Kiina.
- Scat singing. Www dokumentti. Saatavissa: [http://en.wikipedia.org/wiki/Scat singing](http://en.wikipedia.org/wiki/Scat_singing). Muutettu 2015. Luettu 24.03 2015.
- Schuller, G. 1989. The Swing Era. The Development of Jazz 1930–1945. New York: Oxford University Press.
- Virkkula E. 2013. Musiikki ja kuvataide ajan ilmiönä.
- Smile. Www-dokumentti. Saatavissa: [http://en.wikipedia.org/wiki/Smile %28Charlie Chaplin_song%29](http://en.wikipedia.org/wiki/Smile_%28Charlie_Chaplin_song%29). Muutettu 2015. Luettu 13.02 2015.

- Sundberg, K. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.kennetti.fi/swdb_ranin2.html. Muutettu 2010. Luettu 22.02.2015
- Someday My Prince Will Come. Www-dokumentti. Saatavissa:[http://en.wikipedia.org/wiki/Someday My Prince Will Come](http://en.wikipedia.org/wiki/Someday_My_Prince_Will_Come). Muutettu 2015. Luettu 22.03 2015.
- Stompin' at the Savoy. Www dokumentti. Saatavissa: [http://fi.wikipedia.org/wiki/Stompin' at_the_Savoy](http://fi.wikipedia.org/wiki/Stompin'_at_the_Savoy). Muutettu 2013. Luettu 13.04 2015.
- Tin Pan Alley. Www-dokumentti. Saatavissa: http://fi.wikipedia.org/wiki/Tin_Pan_Alley. Muutettu 2013. Luettu 12.04. 2015)
- The New Real Book. 1988. Chuck Sher.
- The Real Book. 2004. Hal Leonard Corporation. Kuudes painos.
- Wave. Www dokumentti. Saatavissa:<http://fi.wikipedia.org/wiki/Wave>. Muutettu 2013. Luettu 11.04 2015.

LIITTEET

Liite 1	My Romance
Liite 2	Smile
Liite 3	Stombin' at the Savoy
Liite 4	Wave
Liite 5	Someday My Prince Will Come
Liite 6	Autumn Leaves

My Romance

A Cmaj7 Fmaj7 Em7 E \flat dim Dm7 G7

4 Cmaj7 E7 \sharp 5 Am7 E7 \sharp 5 Am7 E \flat 7 Dm7 G7

8 Cmaj7 E7 \sharp 9 Fmaj7 B \flat 7 Cmaj7 C7 \sharp 9 Fmaj7 B \flat 7 Cmaj7

13 F \sharp m7 \flat 5 C7 Bm7 \sharp 5 B \flat 7 Am7 E \flat 9 \sharp 11 Dm7 G7

B

17 Cmaj7 Fmaj7 Em7 E \flat dim Dm7 G7 Cmaj7 E7 \sharp 5

21 Am7 Eaug Am7 E \flat 7 Dm7 G7 Cmaj7 C7

25 Fmaj7 A7/E Dm7 F/C Bm7 B \flat 7 Am7 A \flat 7

29 G7sus4 A7 Dm7 A \flat 7 G7 D \flat 7 C6/9

Smile

Liite 2

Charles Chaplin

1 G69 Gdim

5 Bm11 Bbdim Am7 EMaj7#5

9 Am7 Cm CmMaj7 Cm7 F9#11

13 Bm7 E7b9 A13 A7#5 Am7 Am9 D13b9

Stompin' at the Savoy

Benny Goodman

A $A\flat 7$ $D\flat 6$ $A\flat 7$ $D\flat 6$ $B\flat 7$

5 $E\flat m 7$ $A\flat 7$ $D\flat 6$ $B\flat 7$ $E\flat 7$ $A\flat 7$

9 $D\flat 6$ $A\flat 7$ $D\flat 6$ $B\flat 7$

13 $E\flat m 7$ $A\flat 7$ $D\flat 6$ $G\flat 7$ $D\flat 7$

B F#m6 C#+ F#m6 B7 F#m7 B7

17

Em6 B+ Am6 A7sus Ab7sus

21

C Db6 Ab7 Dd6 Bb7

25

Ebm7 Ab7 Dd6 (Ebm7 Ab7)

29

Wave

-Jobim

A DMaj7 B \flat dim Am7 D7 \flat 9

4-7-6 | 2-4-4 | 5-8-6 | 5-8-7-5 | 5-5-5-5-4 | 4-10-10-10-12-10 |

5 GMaj9 Gm6 F#13 F#7#5 B9 B7 \flat 9

10-8-8-7-8 | 9-9-8-8-10-7 | 8-7-7-6-5 | 7-10-9-8-7-7 |

9 Bm7/E E7 B \flat 9 A7 Dm7 G7 **I.** Dm7 G7

7-7-7-7-4-7-5 | 6-7-5 | 5-4-5 | 5-5-4-4-7-6 |

B 13 Dm7 G7 Gm7/B \flat C7/B \flat FMaj7/A

5-4-4 | 10-13-11-10 | 8-10-11-10 | 8-8-8-8 |

Someday My Prince Will Come

18

Fm7/A \flat B \flat 9/A \flat E \flat Maj7/G A7 \flat 9

TAB

22

C

DMaj7 B \flat dim Am7 D7 \flat 9

TAB

26

GMaj9 Gm6 F#13 F#7#5 B9 B7 \flat 9

TAB

30

Bm7/E E7 B \flat 9 A7 Dm7 G7 Dm7 G7

TAB

C

12.

17 Dm7 Gb7 C6 Dbdim

21 G6 E7 Am7 D7 AbMaj7

The musical score consists of two systems. The first system (measures 17-20) features a treble clef staff with notes and a guitar tablature staff. The notes in the treble staff are: measure 17 (D4, F4, A4), measure 18 (Bb4, G4, F4), measure 19 (E4, G4, Bb4), and measure 20 (D4, F4, A4). The guitar tablature for these measures shows fingerings: measure 17 (3, 5, 3), measure 18 (2, 3, 5), measure 19 (5, 4, 3), and measure 20 (2, 1, 2). The second system (measures 21-22) features a treble clef staff with chords and a guitar tablature staff. The chords are: measure 21 (G6), measure 22 (E7), measure 23 (Am7), measure 24 (D7), measure 25 (AbMaj7), and measure 26 (AbMaj7). The guitar tablature for these measures shows fingerings: measure 21 (10, 10, 9, 9), measure 22 (8, 8, 7, 7), measure 23 (7, 5, 5, 0), measure 24 (5, 4, 5, 5), measure 25 (3, 4, 3, 3), and measure 26 (3, 4, 3, 4).

Autumn Leaves

A Am7 D7 GMaj7 CMaj7

T
A
B

5 F#m7b5 B7 Em6

I.

T
A
B

9 2. B7 Em6

T
A
B

12 B7 Em6

T
A
B

Liite 6/2

16

Am7 D7 GMaj7 CMaj7

TAB

20

F#m7b5 C7 B7 Em7 A7 Dm7 G7

TAB

24

CMaj7 B7 Em6

TAB